

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. július 1.
(OR. en)

10587/22

**Intézményközi referenciaszám:
2022/0206(NLE)**

**EDUC 257
SOC 426
EMPL 285
JEUN 137**

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. június 30.
Címzett:	az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2022) 316 final
Tárgy:	Javaslat – A TANÁCS AJÁNLÁSA az „Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezéséről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2022) 316 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2022) 316 final

Brüsszel, 2022.6.30.
COM(2022) 316 final

2022/0206 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA

az „Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezésről

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SWD(2022) 176 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

„A szociális méltányosság és a jólét terén Európának többre kell törekednie, hiszen ez Uniónk egyik alapvetése”

Ursula von der Leyen elnök, politikai iránymutatás

Az oktatási és képzési rendszerek fontos szerepet játszhatnak és kell is játszaniuk az európai társadalmak méltányosabbá, befogadóbbá és virágzóbbá tételében. Az oktatás erősítheti a társadalmi kohéziót és ellenállóbbá teheti az uniós gazdaságot: a kutatások azt mutatják, hogy az alacsony jövedelmű csoportokból származó gyermekek és fiatalok minőségi oktatáshoz való hozzáférése hozzájárul a munkanélküliség kezeléséhez és a szegénység generációk közötti átörökítésének megtöréséhez. Ezek a célok azonban csak akkor érhetők el, ha az oktatási és képzési rendszerek valóban méltányosak és inkluzívak. Az iskoláknak biztosítaniuk kell, hogy minden tanulóknak lehetősége legyen sikereket elérni és képességeit kiaknázni, személyes jellemzőitől¹, családi, kulturális és társadalmi-gazdasági háttérétől függetlenül. Ez a **szociális jogok európai pillérének**² 1. és 11. alapelvében is tükröződik.

A **tanulmányi eredmények** – az oktatás során szerzett tudás, készségek és attitűdök tekintetében – megbízhatóan előrejelzik a kiegyensúlyozott, egészséges és sikeres felnőtt életet. A „tanulmányi eredmények”³ és az „iskolai végzettségek”⁴ alapján mérve lefektetik a további tanulás, a jövőbeli foglalkoztatás és a teljes élet alapjait. Az alapkészségek (írásstudás, matematika és természettudományok)⁵ elsajátítása elengedhetetlen a tanulók tanulmányi és személyes fejlődéséhez, míg a felső középfokú oktatásban elsajátított készségeket és kompetenciákat egyre inkább a foglalkoztatás minimális feltételének, illetve a továbbtanulás és a teljes élet alapjaként tekintik. A társadalmi-gazdasági minták és a rétegzés azonban erőteljesen befolyásolják az egyének oktatási tapasztalatait és eredményeit; a hátrányos helyzetű tanulók felülreprezentáltak az alulteljesítők körében, és nagyobb valószínűséggel hagyják el az oktatási és képzési rendszert felső középfokú végzettség nélkül. Ezért az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés fő célkitűzései közé tartozik **az alapkészségek terén gyengén teljesítők arányának csökkentése és az oktatási és képzési rendszer korai elhagyása elleni küzdelem**⁶. Az **európai oktatási térség 2025-ig történő**

¹ A teljes elemzést lásd a bizottsági szolgálati munkadokumentumban.

² https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_hu

³ Az oktatási teljesítmény középpontjában a tanulók tanulási előrehaladása és tényleges funkcionális jártassága áll, mint például az olvasás, az írás, a számolási készség és a tudományos képességek (alapkészségek).

⁴ Az iskolai végzettség meghatározott oktatási szintek – például az alapfokú, az alsó- vagy a felső középfokú oktatás – sikeres elvégzését jelenti.

⁵ Az alapkészségeket az OECD nemzetközi tanulói teljesítménymérés (PISA) szerint kell értelmezni, amely azt méri, hogy a 15 évesek képesek-e felhasználni olvasási, matematikai és természettudományos ismereteiket és készségeiket a valós élet kihívásainak való megfelelés érdekében. Alulteljesítők tehát azok az 15 éves, még oktatásban részt vevő tanulók, akik nem érik el az OECD PISA-felmérése szerinti 2. készségszintet, amely a társadalomban való sikeres részvételhez szükséges minimális szint. Bár a digitális készségeket az alapkészségek közé kell sorolni, az „Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezés nem foglalkozik velük közvetlenül, mivel azok más kezdeményezések, például a digitális oktatási cselekvési terv középpontjában állnak.

⁶ A korai iskolaelhagyásra vonatkozó uniós mutató (ELET) a legfeljebb alsó középfokú végzettséggel (0–2 ISCED szint) rendelkező 18–24 évesek arányát méri, akik már nem vesznek részt formális vagy nem formális oktatásban és képzésben.

megvalósításáról szóló bizottsági közlemény⁷ az „Utak az iskolai sikerhez” programot kiemelt kezdeményezésként jelöli meg az oktatás befogadóbbá tétele terén, amely célkitűzést az Európa jövőjéről szóló konferencia is osztotta, amely 2022. májusi zárójelentésében egy olyan befogadó európai oktatási térség létrehozására szólít fel, amelyen belül minden polgár egyenlő hozzáféréssel rendelkezik a minőségi oktatáshoz. Az „Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezés a hangsúlyt az alapkészségek terén nyújtott gyenge teljesítmény csökkentésére és a középfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére helyezi. Az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030) szóló tanácsi állásfoglalás⁸ támogatja ezt a fellépést, és **uniós szintű célértékeket határoz meg 2030-ra**: az olvasás, a matematika és a természettudományok terén gyengén teljesítő 15 évesek aránya legfeljebb 15 % lehet⁹, a korai iskolaelhagyók arányát pedig 9 % alá kell csökkenteni¹⁰.

Ezzel összefüggésben a Bizottság javaslatot terjeszt elő az „Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezésről szóló tanácsi ajánlásra irányulóan. A javasolt ajánlás hatályon kívül helyezi és felváltja a **korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról szóló 2011. évi tanácsi ajánlást**¹¹, az ajánlás végrehajtása során szerzett tapasztalatokra építve. A 2011. évi tanácsi ajánlás elfogadása óta az európai országok olyan új helyzetekkel, kihívásokkal és lehetőségekkel szembesültek, amelyek alapvetően befolyásolják az oktatási és képzési rendszereket, ideértve többek között az EU-ba érkező, iskoláskorú nem uniós migránsok – köztük menekültek¹² – növekvő számát, valamint a Covid19-világjárványt. Az alapkészségek terén elért eredmények (a 2018. évi PISA-felmérés által is mutatott) romló tendenciájával kapcsolatos aggályok kiemelt figyelmet kaptak a szakpolitikai párbeszédben. Az oktatási kutatás új felismerésekkel szolgált, és az uniós szintű szakpolitikai együttműködés rávilágított a hiányosságokra és a további erőfeszítéseket igénylő területekre, ami indokoltá tette a 2011. évi tanácsi ajánlás felülvizsgálatát, aktualizálását és javítását. Az új javaslat szélesebb körű, mivel egyszerre foglalkozik az alapkészségekre és a korai iskolaelhagyásra vonatkozó uniós szintű célkitűzésekkel. Ez tükrözi e két kihívás egymást kiegészítő jellegét, kiváltó okait és a leküzdésükre irányuló intézkedéseket. Emellett a javaslat kiterjeszti a perspektívát más olyan szempontokra is, amelyekre korábban nem terjedt ki, és amelyek jelentős hatást gyakorolnak a tanulmányi eredményekre, például az iskolai jóllétre.

- **Milyen kihívásokra kell választ adnia a javasolt tanácsi ajánlásnak?**

A korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról szóló tanácsi ajánlás 2011-es elfogadása óta európai szinten és a tagállamokban is kiterjedt munka folyt. Az ajánlás végrehajtásának független értékelése¹³ összességében pozitív képet ad ezen ajánlás és a kapcsolódó uniós szakpolitikai eszközök hatásáról (nyomonkövetési és jelentéstételi

⁷ COM(2020) 625 final.

⁸ HL C 66., 2021.2.26.

⁹ Adatforrás: az OECD nemzetközi tanulói teljesítménymérése (PISA).

¹⁰ Adatforrás: Eurostat, az EU munkaerőpiaci felmérése. Ezt a fő mutatót kiegészíti a felső középfokú végzettségre vonatkozó mutató, amely a legalább felső középfokú végzettséggel rendelkező 20–24 évesek arányát méri az Eurostat uniós munkaerőpiaci felmérése által rendelkezésre bocsátott adatok alapján.

¹¹ HL C 191., 2011.7.1., I. o.

¹² A „menekült” kifejezést e szöveg tágabb politikai értelemben használja, nem pedig a Genfi Egyezményben és az uniós menekültügyi vívmányokban meghatározottak szerint.

¹³ Európai Bizottság, Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság (2019), Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council Recommendation on policies to reduce early school leave: final report* (A korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról szóló 2011-es tanácsi ajánlás végrehajtásának értékelése: zárójelentés), Kiadóhivatal.

mechanizmusok az európai szemeszter keretében; egymástól való tanulás és a tagállamok közötti együttműködés az „Oktatás és képzés 2020” keretében; finanszírozás, különösen az Erasmus+ és az európai strukturális és beruházási alapok révén; beruházás a kutatásba és a kommunikációba). Az értékelés arra a következtetésre jutott, hogy a tanácsi ajánlás végrehajtása **uniós szinten hozzájárult a korai iskolaelhagyók arányának csökkenéséhez** (a 2011. évi 13,4 %-ról¹⁴ 9,7 %-ra 2021-ben), és ösztönözte az oktatási intézményeken és szakpolitikákon belüli változásokat.

E jelentős előrelépés ellenére azonban **a korai iskolaelhagyás továbbra is politikai kihívást jelent Európában, amely különösen súlyos számos országban és régióban, valamint meghatározott célcsoportok esetében.** Ma az EU-ban több mint 3,2 millió (18–24 éves) fiatal számít korai iskolaelhagyónak, és a 20–24 évesek mindössze 84,3 %-a fejezte be felső középfokú tanulmányait. Továbbra is jelentős különbségek vannak az országok között és az országokon belül, és az egyes népességcsoportok között továbbra is fennállnak az egyenlőtlenségek: a korai iskolaelhagyók átlagos aránya 3,5 százalékponttal magasabb a fiatal férfiak körében (11,4 %), mint a fiatal nők körében (7,9 %)¹⁵, és szembeötlő hátrányokban szenvednek a külföldön született fiatalok, valamint bizonyos elővárosokban, vidéki és távoli területeken élő és tanulók¹⁶. Összességében a tanulók társadalmi-gazdasági háttere jelentős hatást gyakorol a korai iskolaelhagyásra¹⁷.

Az értékelés azonban rámutatott néhány **hiányosságra és területre, ahol további munkára van szükség:**

- az intézkedések és fellépések gyakran projektalapúak és rövid távra szólnak, és csak egy kérdéssel foglalkoznak, vagy nem veszik figyelembe az összes iskolai dimenziót, ezért hatásuk korlátozott; mind iskolai, mind rendszerszinten szisztematikusabb megközelítésekre van szükség, mivel a jelenlegiek még mindig nem eléggé kidolgozottak;
- számos országban nem megfelelő a végrehajtott szakpolitikai intézkedések nyomon követése és értékelése;
- a különböző szakpolitikai területek (például az oktatás és képzés, az egészségügy, a szociális szolgáltatások, a foglalkoztatás, a lakásszektor, az igazságszolgáltatás, a migránsok – köztük a menekültek – befogadása, a megkülönböztetésmentesség) és a (nemzeti, regionális, helyi) kormányzati szintek közötti együttműködés, valamint az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd továbbra is túl korlátozott és széttagolt;

¹⁴ EU-28. Az EU-27 értéke 13,2 %.

¹⁵ 2021. évi adatok.

¹⁶ A jelentéstevő országon kívül született tanulók esetében még nagyobb a kockázata annak, hogy korai iskolaelhagyókká válnak (22,4 %), különösen akkor, ha ez az ország az EU-27-en kívüli ország (23,2 %). A korai iskolaelhagyás valószínűsége átlagosan nagyobb az EU-27 területén kívül született fiatal férfiak esetében (25,2 %), mint az EU-27 területén kívül született fiatal nők esetében (20,9 %). A városiasodás mértéke is szerepet játszik, mivel a városokat jellemzi a korai iskolaelhagyók legalacsonyabb aránya (8,6 %). Mivel a fiatal férfiak nagyobb valószínűséggel válnak korai iskolaelhagyóvá a városokban és elővárosokban (13,5 %), mint a vidéki térségekben (11,7 %), a fiatal nők valójában nagyobb kockázatnak vannak kitéve a vidéki térségekben (9,2 %), mint a városokban és elővárosokban (8,7 %). Érdemes megjegyezni, hogy ezek az uniós átlagok nagyon vegyes képet mutatnak a tagállamokban. Ezek az adatok 2020-ra vonatkoznak.

¹⁷ A tendenciák alapos elemzése megtalálható a bizottsági szolgálati munkadokumentumban és a 2021. évi Oktatási és Képzési Figyelőben.

- bár a kompenzációs intézkedések jól megalapozottak, számos országban a megelőzésre és a korai beavatkozásra irányuló intézkedések nincsenek kellőképpen kidolgozva, vagy végrehajtásuk/érvényesítésük nem megfelelő;
- egyes csoportok szükségleteit nagyon gyakran nem kezelik megfelelően (ilyen csoportok például a látható és a láthatatlan fogyatékossgal élő tanulók, a sajátos nevelési igényű vagy mentális egészségi problémákkal küzdő tanulók, a migráns háttérű tanulók, köztük a menekültek, az etnikai kisebbségekhez tartozó tanulók, például a romák, a bántalmazás áldozatai); ez különösen súlyos az összetett szükségletekkel rendelkező tanulók (például a büntetés-végrehajtási intézetben lévő szülővel rendelkező gyermekek, a családon belüli erőszak áldozatai, a gondozásban élő gyermekek stb.) esetében;
- a tanulási nehézségek kezelésére irányuló intézkedések nincsenek megfelelően integrálva az iskolai jóllétet előmozdító, vagy a bántalmazás kezelésére és a mentális egészség előmozdítására irányuló intézkedésekkel;
- a tanulókat, családokat és a legfontosabb érdekelt feleket (köztük a társadalmilag kirekesztett szülőket, a migráns közösségeket és a nem kormányzati szervezeteket) gyakran nem vonják be kellő mértékben a szakpolitikák kialakításába, végrehajtásába és értékelésébe;
- a nevelési-oktatási intézményvezetők, a tanárok, az oktatók és az egyéb oktatási személyzet gyakran nem eléggé felkészült az alulteljesítés és a korai iskolaelhagyás kezelésére, a sokszínűség figyelembevételére, a nehézségekkel küzdő vagy veszélyeztetett gyermekek, illetve a jólléti és mentális egészségügyi szükségletekkel rendelkező tanulók megfelelő támogatására.

Az elmúlt évtizedben – különösen a 2011. évi tanácsi ajánlás elfogadását követően – jelentős erőfeszítések történtek a korai iskolaelhagyás csökkentése érdekében. A közelmúltban az **alapkészségek terén mutatkozó alulteljesítés** egyre nagyobb figyelmet kapott az uniós szintű irányadó vitában, különösen az OECD 2018. évi PISA-felmérése¹⁸ megállapításainak közzététele óta, amely szerint a 2009–2018 közötti időszakban uniós szinten **romló tendencia** figyelhető meg¹⁹. A 2018. évi PISA-felmérés különösen azt mutatja, hogy:

- ma a **15 éves európaiak egyötöde alulteljesít** (22,5 % nem tud alapvető olvasási, 22,9 % matematikai, 22,3 % pedig természettudományi feladatokat megoldani). Az uniós átlag nem javult, és jelentős különbségek vannak a tagállamok között, bár egyes országoknak idővel sikerült javítaniuk teljesítményüket.
- A társadalmi-gazdasági háttér erősen befolyásolja a tanulók teljesítményét és tudományos várakozásaikat a legtöbb uniós országban. Emellett azokban az országokban, ahol nagy az alulteljesítők aránya, az előnyös és hátrányos társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező tanulók teljesítménye között szintén nagy a különbség.

¹⁸ A PISA-felmérés háromévente azt méri, hogy a 15 évesek képesek-e felhasználni olvasási, matematikai, természettudományos tudásukat és készségeiket a valós élet kihívásainak való megfelelés érdekében.

¹⁹ A tendenciák alapos elemzése megtalálható a bizottsági szolgálati munkadokumentumban és a 2021. évi Oktatási és Képzési Figyelőben.

- A szövegértés terén alulteljesítők aránya a migráns háttérű tanulók körében (az OECD PISA-felmérés meghatározása szerint)²⁰ az olvasás terén alulteljesítők számos EU-tagállamban még mindig sokkal nagyobb volt, mint a nem migráns háttérű tanulók körében²¹.
- Összességében azokban az országokban, ahol alacsony az alulteljesítők aránya, általában magas a legjobban teljesítők aránya is, ami arra enged következtetni, hogy az iskolai oktatási rendszerek kiválósága és méltányossága együtt járhat²².
- A lányok határozottan jobban teljesítenek a fiúknál a szövegértés terén, és tartós különbség van a nemek között a lányok javára a tudomány területén²³. Ezt a nemzeti adatok is megerősítik, amelyek azt is mutatják, hogy a fiúk nagyobb valószínűséggel hiányoznak az iskolából, mint a lányok²⁴.

A 2018. évi nemzetközi számítástechnikai és információs műveltségi vizsgálat (ICILS)²⁵ eredményei is azt mutatják, hogy **az EU-ban élő fiatalok egyötöde nem rendelkezik alapvető digitális készségekkel**, ugyanakkor rávilágít a társadalmi-gazdasági helyzet digitális jártasságra gyakorolt hatására: a magasabb társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező diákok általánosságban jelentősen magasabb számítógépes információs műveltségi pontszámot érnek el, és azok a diákok, akiknek a szülője alapfokú vagy annál magasabb diplomát szerzett, szintén magasabb pontszámot érnek el, mint azok, akiknek szülei nem rendelkeznek diplomával.

A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló, 2021–2030-as időszakra szóló európai stratégiában, amelynek célja, hogy támogassa a tagállamokat a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény végrehajtásában, amelyben mindannyian részes felek²⁶, a Bizottság kiemeli, hogy az oktatási rendszer inkluzivitásának és hozzáférhetőségének hiánya miatt a fogyatékossgal élő fiatalok és a fogyatékossgal nem

²⁰ A „migráns háttérű” fogalma magában foglalja mind a bevándorlókat, mind a befogadó országban született gyermekeiket (az úgynevezett „második generációt”). Míg a Bizottság csak a harmadik országbeli állampolgárokat tartja migránsoknak, a migráns háttérű tanulóokra vonatkozó OECD PISA-meghatározás magában foglalja az összes (uniós és nem uniós) külföldön született diákot, valamint a külföldön született szülőkkel rendelkező, helyben született diákokat.

²¹ A külföldön született tanulók esetében általában rosszabb a helyzet, mint a külföldön született szülővel rendelkező, helyben született tanulók esetében. A hátrányos társadalmi-gazdasági státusz gyakran együtt fordul elő a migráns háttérrel.

²² Európai Bizottság, Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság (2019), *PISA 2018 and the EU: striving for social fairness through education* (A 2018. évi PISA-felmérés és az EU: törekvés a társadalmi méltányosságra az oktatás révén), Kiadóhivatal, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/964797> A részletes elemzésért lásd a bizottsági szolgálati munkadokumentumot.

²³ A matematika esetében a kép vegyesebb: a 2018. évi PISA-felmérés adatai azt mutatják, hogy a fiúk átlagosan kissé jobban teljesítenek a lányoknál, azonban az eltérés folyamatosan csökken: a lányok egyre több országban teljesítenek jobban a fiúknál. Lásd az OECD (2019) *PISA 2018 results (volume II) – Where all students can succeed* (PISA 2019. évi eredmények (II. kötet) – Ahol minden diák sikeres lehet). PISA, OECD kiadvány. Elérhető a következő internetcímen: https://www.oecd-ilibrary.org/education/pisa-2018-results-volume-ii_b5fd1b8f-en

²⁴ OECD (2015). *The ABC of Gender Equality in Education. Aptitude, Behaviour, Confidence* (A nemek közötti egyenlőség az oktatásban ABC-je. Adottság, magatartás, önbizalom). PISA, OECD kiadvány. Elérhető a következő internetcímen: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264229945-en.pdf?expires=1610634769&id=id&accname=guest&checksum=66B1763A84CB2A7C21B3829FBC7B8E3B>

²⁵ <https://www.iea.nl/news-events/news/icils-2018-results>

²⁶ COM(2021) 101 final: Egyenlőségközpontú Unió: Stratégia a fogyatékossgal élő személyek jogairól (2021–2030).

rendelkező fiatalok között különbségek tapasztalhatók az iskolai végzettség terén. A fogyatékossgal élő gyermekek és fiatalok közül sokan speciális iskolákba iratkoznak be, amelyek nem mindig biztosítanak hatékony hidat a többségi oktatási rendszerhez.

A legutóbbi PISA-felmérés eredményei rávilágítanak az oktatási rendszerek további és hasonlóan aggasztó hiányosságaira is, amelyek befolyásolhatják a tanulmányi eredményeket: **visszaesőben a tanulók jó iskolai közérzete**²⁷ (az iskolához való tartozásérzése alapján mérve), és széles körben elterjedt és egyre gyakoribb a megfélemlítés/internetes zaklatás²⁸. A kutatások kiemelik, hogy az iskolai megfélemlítés pusztító következményekkel jár a tanulók jó közérzetére és tanulmányi eredményeire nézve, és növeli a korai iskolaelhagyás kockázatát²⁹. A kutatások azt is megerősítik, hogy a **tanulók jó közérzetének javítása** – többek között a szociális és érzelmi nevelés³⁰, valamint a megfélemlítés megelőzése révén – **kulcsfontosságú a tanulmányi eredmények javításához**³¹. A gyermekek és fiatalok érzelmi jólléte és mentális egészsége szintén jelentős problémává vált Európában: az iskolás gyerekek mintegy 10–20 %-a szembesül mentális egészséggel kapcsolatos problémákkal iskolai éve alatt, és a gyermekek felénél jelentkeznek problémák 14 éves koruk előtt, főként szorongás és depresszió. Ez egy olyan jelentős probléma, amely negatívan befolyásolja a tanulmányi eredményeket. Ha az iskolák önmagukban nem képesek megoldani ezeket a problémákat, a helyi közösséggel és külső szakemberekkel és ügynökségekkel együttműködve segíthetnek a jólléti és mentális egészségügyi problémák kezelésében³².

E kihívások hátterében a szegénység és társadalmi-gazdasági tényezők állnak: **a tanulmányi eredmények legerősebb meghatározója továbbra is a tanulók és családjuk társadalmi-gazdasági háttéré**, ami arra utal, hogy továbbra is fennáll a hátrányos helyzet nemzedékek közötti átörökítésének kockázata, és kisebb a hátrányosabb helyzetű tanulók felfelé irányuló társadalmi mobilitás.

A nemzetközi kutatások megállapításai és az e javaslatot megelőző konzultációs folyamat során kapott visszajelzések megerősítik, hogy **az iskolai eredmények és az iskolai végzettség kérdését együttesen kell kezelni**. Az alap- és digitális készségek terén mutatkozó alulteljesítés és a korai iskolaelhagyás egymással összefüggő problémák, amelyeket különböző tényezők (egyéni, családi, társadalmi és gazdasági stb.) kombinációja vált ki. Ezek a kiváltó okok nem pusztán oktatási jellegűek; az oktatási és képzési rendszerek bizonyos

²⁷ Az iskolai „jóllét” fogalma összetett, és számos dimenziót ölel fel (beleértve a fizikai, érzelmi és mentális egészséget). A fogalom meghatározásokat a bizottsági szolgálati munkadokumentum glosszárúma tartalmazza.

²⁸ A 2018. évi PISA-felmérés szerint 19 uniós tagállamban ötből több mint egy tanuló számolt be arról, hogy havonta legalább néhányszor bántalmazták. Emellett 2015 és 2018 között a legtöbb országban jelentősen nőtt a bántalmazott tanulók aránya.

²⁹ Lásd: <https://www.oecd-forum.org/posts/can-children-believe-in-us-to-invest-in-mental-health>

³⁰ A szociális és érzelmi tanulás az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2018. május 22-i tanácsi ajánlásban (HL C 189., 1. o.) meghatározott, az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges nyolc kompetencia („személyes, szociális és a tanulás elsajátítására irányuló kompetencia”) egyikének részét képezi.

³¹ A 2019. évi nemzetközi matematikai és természettudományi vizsgálat (TIMSS) és a 2018. évi PISA-felmérés eredményei megerősítik, hogy a magasabb szintű (a tanulók iskolához tartozásának érzékeként mért) jóllét általában magasabb oktatási törekvésekkel, a hiányzások alacsonyabb szintjével és jobb matematikai tanulmányi eredményekkel függ össze.

³² Európai Bizottság, Oktatásügyi, Ifjúsáspolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság, Simões, C., Caravita, S., Cefai, C., *A systemic, whole-school approach to mental health and well-being in schools in the EU: analytical report* (A mentális egészség és jóllét rendszerszintű, egész iskolára kiterjedő megközelítése az EU iskoláiban: elemző jelentés), 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/50546>

jellemzői (mint például a minőségi kisgyermekkorai neveléshez és gondozáshoz való korlátozott hozzáférés, a tanulók előtt álló különböző tanulmányi utak korai kijelölése, a szegregáció, az évisméltés, a speciális oktatás stb.)³³ azonban tovább növelhetik előfordulásukat, ami különösen negatív hatással lehet a hátrányosabb helyzetű csoportokhoz tartozókra.

A **Covid**-válság még súlyosabbá tette ezeket a kihívásokat. Bár több időre és munkára lesz szükség annak felméréséhez, hogy az iskolai oktatás elhúzódó fennakadásai milyen hosszú távú hatást gyakorolnak a tanulmányi előmenetelre, több előzetes tanulmány is arra utal, hogy a válság valószínűleg hátrányosan befolyásolta a tanulók előmenetelét, és növelhette annak valószínűségét, hogy az iskolából való kimaradás kockázatának kitett tanulók valóban le is morzsolódnak. A tanulmányok szerint továbbá a válság negatív következményekkel járt a tanulók jóllétére nézve, többek között az elszigetelődésből és a társaikkal való kapcsolat hiányából eredő fokozott stressz és szorongás, a családon belüli erőszaknak való fokozott kitettség és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés csökkenése miatt. Valószínűleg a társadalmi-gazdasági szempontból marginalizált gyermekek, akik már a világválság előtt is alacsonyabb átlagos eredményeket értek el, szenvedtek leginkább a korlátozások idején³⁴, többek között az internethez és/vagy a virtuális tanuláshoz szükséges elektronikus eszközökhöz való hozzáférés hiánya miatt³⁵. Ennek eredményeként az **alulteljesítő tanulók aránya Európában jelentősen megemelkedhetett a világválság idején**. Hasonlóképpen, az elkövetkezendő években várhatóan növekedni fog a korai iskolaelhagyók aránya, bár ez csak néhány év múlva fog megjelenni a statisztikákban.

Ehhez **megújult erőfeszítésekre van szükség a jobb tanulmányi eredmények és a befogadó iskolai környezet valamennyi tanuló számára történő előmozdítása érdekében**, személyes jellemzőiktől, családi, kulturális és társadalmi-gazdasági háttérüktől függetlenül, nagyobb hangsúlyt helyezve az alapkészségek terén elért eredmények javítására.

Fokozott figyelmet kell fordítani a jó iskolai közérzetre, figyelembe véve a korai iskolaelhagyás csökkentéséről szóló 2011. évi tanácsi ajánlás végrehajtásából levont tanulságokat, a kutatásból és a konzultációs folyamatból a közelmúltban szerzett tapasztalatokat, valamint a Covid-válság által kiemelt új kihívásokat.

A 2011. évi tanácsi ajánlásból levont tanulságokra építve az **„Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezéséről szóló tanácsi ajánlásra irányuló bizottsági javaslat megújított cselekvési keretet határoz meg** a tagállamok számára, hogy az egyes oktatási és képzési rendszerek struktúrájának megfelelő szinten, hatékony adatgyűjtéssel és nyomon követéssel támogatva saját integrált stratégiát dolgozzanak ki az iskolai siker fokozására. Az aktualizált keret olyan szakpolitikai intézkedéseket vázol fel, amelyek magukban foglalják a nyomon követést, a megelőzést, az intervenciót és a kompenzációt³⁶, de nagyobb hangsúlyt fektetnek a

³³ Európai Bizottság/EACEA/Eurydice (2020), *Equity in school education in Europe: structures, policies and student performance* (Egyenlőség az iskolai oktatásban Európában – Struktúrák, szakpolitikák és hallgatói teljesítmény), Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala.

³⁴ A részletes elemzés és hivatkozások a bizottsági szolgálati munkadokumentumban találhatóak.

³⁵ Például a Covid-válság idején a kirekesztett és hátrányos helyzetű roma közösségek súlyos negatív egészségügyi és társadalmi-gazdasági hatásokat kaptak kitéve. A romák egyenlőségéről, társadalmi befogadásáról és részvételéről szóló 2021. évi tanácsi ajánlás támogatja a romák előtt álló strukturális egyenlőtlenségek csökkentését azáltal, hogy adott esetben orvosolja az olyan létesítmények és digitális készségek hiányát, amelyek lehetővé tennék a romák számára, hogy aktívan részt vegyenek a társadalomban, ideértve a távoktatást, valamint felszámolja a gazdasági bizonytalanság, a túlszűfolt háztartások, a szegregált települések vagy táborok magas szintjét.

³⁶ A megelőző intézkedések célja, hogy megteremtsék a feltételeket a társadalomtól való elfordulás, az alulteljesítés és a korai iskolaelhagyás, a mentális egészségügyi problémák stb. megelőzése érdekében,

megelőzésre és a korai beavatkozásra. A tagállamok sajátos körülményeiknek és szükségleteiknek megfelelően alkalmazhatják és kombinálhatják a szakpolitikai intézkedéseket.

- **A javasolt tanácsi ajánlás célkitűzései**

Az „Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezésről szóló tanácsi ajánlásra irányuló bizottsági javaslat célja:

- az iskolai eredmények és teljesítmény függetlenítése a társadalmi, gazdasági és kulturális státusztól;
- az alulteljesítők és a korai iskolaelhagyók arányának csökkentése uniós szinten az európai oktatási térség 2030-ra kitűzött uniós szintű céljainak elérése érdekében;
- az inkluzív oktatás és képzés előmozdítása, amely magában foglalja a méltányosságot, a minőséget, a tanulmányi teljesítményt, a szerepvállalást, a jó iskolai közérzetet, a mentális és fizikai egészséget, valamint a sokféleség tiszteletben tartását;
- a tanulmányi eredmények és a jó iskolai közérzet előmozdítását lehetővé tevő tényezők közös megértésének további megerősítése az egymástól való tanulás révén, külön hangsúlyt helyezve a hátrányos helyzetű tanulókra.

- **Nemzetközi dimenzió**

A javaslat kiegészíti a nemzetközi szintű munkát. Hozzájárul az **ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési céljait**³⁷, különösen a 4. fenntartható fejlődési célt, a minőségi oktatást támogató intézkedésekhez. A javaslat összhangban van a **fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel**³⁸, amelynek 24. cikke inkluzív oktatási rendszereket ír elő. A jelentés az ENSZ befogadásról szóló 2020. évi globális oktatási megfigyelési jelentésével is összhangban van. Támogatja az **UNESCO iskolai erőszakkal és bántalmazással kapcsolatos tevékenységeit**³⁹. Az „Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezés összhangban van az **OECD 2030. évre vonatkozó „Íránytű a tanuláshoz” elnevezésű keretével**⁴⁰.

Az OECD nemzetközi tanulói teljesítménymérésének (PISA) eredményei alapul szolgálnak a javaslathoz, és lehetővé teszik a nemzetközi összehasonlításokat, amelyeket az európai

többek között az iskolai jóllét és a mentális egészség aktív előmozdítása és támogatása révén. Az intervenciós intézkedések korai szakaszban kezelik a felmerülő nehézségeket, ideértve a kisgyermekkorú nevelést és gondozást is, és hatékony támogató intézkedésekkel segítik a csoportokat vagy az egyéneket. A kompenzációs intézkedések lehetőséget kínálnak az alulteljesítő vagy a társadalomtól elfordult, illetve a lemorzsolódott fiatalok támogatására.

³⁷ <https://sdgs.un.org/>

³⁸ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-2.html>

³⁹ <https://en.unesco.org/themes/school-violence-and-bullying/action>;
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374794?posInSet=4&queryId=N-EXPLORE-c62a920d-2b9e-49c7-92cd-fb700d28f564>

⁴⁰ Az OECD 2030. évre vonatkozó „Íránytű a tanuláshoz” című dokumentuma egy folyamatosan változó tanulási keret, amely ambiciózus jövőképet vázol fel az oktatás jövőjére vonatkozóan. Átfogó képet ad azokról a kompetenctípusokról, amelyekre a diákoknak 2030-ban és azt követően is szükségük lesz. Emellett globálisan releváns és tájékozott közös nyelvezetet és megértést alakít ki (<https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/learning/learning-compass-2030/>).

oktatási térséggel kapcsolatos stratégiai keret iskolákkal foglalkozó munkacsoportja keretében tovább lehet vizsgálni.

- **A végrehajtást támogató eszközök**

A javasolt tanácsi ajánlást számos különböző eszköz fogja támogatni:

- jelentéstétel és nyomon követés, különösen az európai szemeszter, a szociális eredménytábla és az európai oktatási térséggel kapcsolatos stratégiai keret keretében;
- a társaktól való tanulás, információ- és tapasztalatcsere a tagállamok között, különösen az európai oktatási térséggel kapcsolatos stratégiai keret iskolákkal foglalkozó munkacsoportján keresztül;
- uniós finanszírozás elfogadott programok/tervek révén (nevezetesen az Erasmus+, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, az Európai Szociális Alap+, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, a Digitális Európa program, a Horizont Európa, a technikai támogatási eszköz, a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap stb. révén);
- aktualizált gyakorlati európai iskolai eszköztár az erőforrások és gyakorlatok megosztására⁴¹;
- stratégiai szakértői csoport az alulteljesítés kockázatának kitett csoportok számára támogató tanulási környezet kialakítására és a jó iskolai közérzet támogatására;
- a Horizont Európa programon keresztül végzett kutatás;
- a színvonalas oktatásba és képzésbe való befektetésre irányuló tanulólaboratórium (Learning Lab on Investing in Quality Education and Training) létrehozása (2022 decemberétől), amely javítani fogja az európai szintű oktatási politikák és beruházások értékelését és nyomon követését.

- **Más kezdeményezéseket kiegészítő jelleg**

Az ajánlás kiegészíti az európai oktatási térségről szóló közlemény és a digitális oktatási cselekvési terv keretében előterjesztett egyéb bizottsági intézkedéseket. Az ilyen intézkedések közé tartoznak a következők:

- 2019: a Tanács ajánlása a nyelvtanítás és a nyelvtanulás átfogó megközelítéséről⁴²;
- 2019: A Tanács ajánlása a magas színvonalú kisgyermekkorai nevelési és gondozási rendszerekről⁴³;
- 2018: A Tanács ajánlása a közös értékek, az inkluzív oktatás és a tanítás európai dimenziójának előmozdításáról⁴⁴;
- 2021: Tanács ajánlása a magas színvonalú és inkluzív alap- és középfokú oktatást előmozdító vegyes tanulásról⁴⁵;

⁴¹ <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/toolkitsforschools.htm>

⁴² HL C 189., 2019.6.5., 15. o.

⁴³ HL C 189., 2019.6.5., 4. o.

⁴⁴ HL C 195., 2018.6.7., 1. o.

⁴⁵ COM(2021) 455 final.

- strukturált párbeszéd a sikeres digitális oktatást lehetővé tevő tényezőkről, valamint közös iránymutatások kidolgozása a tanárok és az oktatási személyzet számára a digitális jártasság előmozdítása és a dezinformáció elleni küzdelem érdekében,
- Európai készségfejlesztési program⁴⁶,
- 2020: A fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát célzó szakképzésről szóló tanácsi ajánlás⁴⁷ korszerűsített uniós szakpolitikai jövőképet javasol a szakképzésre vonatkozóan, beleértve annak digitalizálását és a vegyes tanulás alkalmazását, és
- 2020: A Tanács ajánlása az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” témájában és az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló 2013. évi tanácsi ajánlás felváltásáról⁴⁸.

A javasolt tanácsi ajánlás hozzá fog járulni a szociális jogok európai pillér és cselekvési terve, a 2020–2025 közötti időszakra szóló uniós nemi esélyegyenlőségi stratégia (2020)⁴⁹, a 2020–2030-as időszakra szóló, a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keret (2020)⁵⁰ és az ahhoz kapcsolódó tanácsi ajánlás (2021)⁵¹ végrehajtásához is; az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégia, 2020–2025 (2020)⁵²; az integrációról és a befogadásról szóló uniós cselekvési terv, 2021–2027 (2020)⁵³; a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló stratégia, 2021–2030 (2021)⁵⁴; az EU rasszizmus elleni cselekvési terve a 2020–2025-ös időszakra (2020)⁵⁵; az antiszemitizmus elleni küzdelemre és a zsidó élet előmozdítására irányuló uniós stratégia (2021)⁵⁶; az EU gyermekjogi stratégiája (2021)⁵⁷; a gyermekgarancia (2021)⁵⁸; az ifjúság európai éve (2022)⁵⁹; a jobb internet a gyermekeknek új uniós stratégia (2022)⁶⁰; és az egészséges életmód mindenkinek (2021)⁶¹.

Az Erasmus+ program támogatja ezt a kezdeményezést: a kevesebb lehetőséggel rendelkező szervezetek és emberek állnak a program „Befogadás és sokszínűség” átfogó prioritásának középpontjában, és konkrét mechanizmusok és erőforrások állnak rendelkezésükre. Az Erasmus+ program emellett – olyan intézkedésekkel, mint az új Erasmus+ Teacher Academy-k – támogatja a tanárokat és az iskolai alkalmazottakat abban, hogy új kompetenciákat sajátítsanak el, és befogadó stratégiákat és tanterveket dolgozzanak ki.

⁴⁶ COM(2020) 274 final.

⁴⁷ HL C 417., 2020.12.2., 1. o.

⁴⁸ HL C 372., 2020.11.4., 1. o.

⁴⁹ COM(2020) 152 final.

⁵⁰ COM(2020) 620 final.

⁵¹ COM(2020) 620 final.

⁵² COM(2020) 698 final.

⁵³ COM(2020) 758 final.

⁵⁴ COM(2021) 101 final.

⁵⁵ COM(2020) 565 final.

⁵⁶ COM(2021) 615 final.

⁵⁷ COM(2021) 142 final.

⁵⁸ COM(2021) 137 final.

⁵⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2316 határozata (2021. december 22.) az ifjúság európai évéről (2022) (HL L 462., 2021.12.28., 1. o.).

⁶⁰ <https://www.betterinternetforkids.eu/en/home> és COM(2012) 196 final.

⁶¹ Tartui felhívás az egészséges életmóddért, https://sport.ec.europa.eu/sites/default/files/ewos-tartu-call_en.pdf

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

A javasolt tanácsi ajánlás összhangban áll az Európai Unió működéséről szóló szerződés 165. cikkének (4) bekezdésével és 166. cikkének (4) bekezdésével.

A 165. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy „az Unió a tagállamok közötti együttműködés ösztönzésével és szükség esetén tevékenységük támogatásával és kiegészítésével hozzájárul a minőségi oktatás fejlesztéséhez, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak az oktatás tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét”. A 165. cikk (2) bekezdése kimondja továbbá, hogy az oktatás terén az Unió fellépésének célja többek között a távoktatás fejlesztésének ösztönzése. A 166. cikk (1) bekezdése szerint az Unió olyan szakképzési politikát folytat, amely támogatja és kiegészíti a tagállamok ez irányú tevékenységét, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak a szakképzés tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét.

A kezdeményezés nem javasolja az Unió szabályozási jogkörének kibővítését és nem javasol a tagállamokra kötelező érvényű kötelezettségvállalásokat. A tagállamok nemzeti körülményeiknek megfelelően eldönthetik, hogy hogyan valósítják meg ezt a tanácsi ajánlást.

• Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)

A javaslat összhangban van az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 5. cikkének (3) bekezdésében meghatározott szubszidiaritás elvével.

Teljes mértékben a tagállamok a felelősek az oktatás tartalmáért, valamint oktatási és képzési rendszereik megszervezéséért. A bizonyítékok ugyanakkor azt mutatják, hogy a tanulmányi eredményekkel és az iskolai jólléttel kapcsolatban számos közös problémával néznek szembe.

Ez a tanácsi ajánlás teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak az oktatás tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét, valamint kulturális és nyelvi sokszínűségüket, ugyanakkor tükrözi az EU kiegészítő és támogató szerepét, valamint az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés önkéntes jellegét. Az európai oktatási térséggel összefüggésben a kezdeményezés támogatni fogja a tagállamok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a nemzeti rendszereiknek és struktúráiknak megfelelő szakpolitikákat és mechanizmusokat dolgozzanak ki és hajtsanak végre.

A kezdeményezés nem javasolja az Unió szabályozási jogkörének kibővítését és nem javasol a tagállamokra kötelező érvényű kötelezettségvállalásokat. Az uniós hozzáadott érték elsősorban abban rejlik, hogy az EU képes politikai elköteleződést mozgósítani nemzeti szinten, valamint támogatni az oktatási és képzési rendszereket szakpolitikai iránymutatások, közös eszközök (Erasmus+, Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, Európai Szociális Alap+, Európai Regionális Fejlesztési Alap, Digitális Európa program, Horizont Európa, technikai támogatási eszköz, Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap stb.) révén, a szubszidiaritás teljes körű tiszteletben tartása mellett.

• Arányosság

Ez a javaslat megfelel az EUSZ 5. cikke (4) cikkében meghatározott arányosság elvének.

A javasolt tanácsi ajánlás sem tartalmilag, sem formailag nem lépi túl a benne foglalt célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket. A tagállamok által vállalt kötelezettségek önkéntes jellegűek, és az egyes tagállamok szabadon dönthetnek arról, hogy melyik megközelítést alkalmazzák.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 165. és 166. cikkében foglalt célkitűzések elérésének támogatása érdekében a Szerződés úgy rendelkezik, hogy a Tanács – a Bizottság javaslata alapján – ajánlásokat fogad el.

A tanácsi ajánlás megfelelő eszköz az oktatás és képzés területén, ahol az EU támogató hatáskörrel rendelkezik, és olyan eszköz, amelyet gyakran alkalmaznak az e területen megvalósuló európai fellépések során. Jogi eszközként jelzi a tagállamok elkötelezettségét a benne foglalt intézkedések iránt, és szilárdabb politikai alapot nyújt az ezen a területen történő együttműködéshez, miközben teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállami hatáskört az oktatás és képzés területén.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése/célravezetőségi vizsgálata**

2019-ben független értékelést tettek közzé a korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról szóló 2011. évi tanácsi ajánlás végrehajtásáról⁶². A tanulmány 37 uniós és nem uniós országra terjedt ki. A tanulmány a következőkre terjedt ki:

- az európai és nemzeti szintű helyzet és tendenciák, valamint a korai iskolaelhagyás nyomon követésére és értékelésére vonatkozó nemzeti intézkedések;
- a nemzeti szinten a megelőzés, a beavatkozás és a kompenzáció érdekében végrehajtott intézkedések áttekintése és példái, valamint a hatékonyság bizonyítékai;
- a 2011. évi ajánlás és a kapcsolódó uniós szakpolitikai eszközök szerepének és hatásának elemzése azok relevanciája, eredményessége, hatékonysága és fenntarthatósága szempontjából;
- a jövőbeli uniós szintű támogatás szükségessége a korai iskolaelhagyás kezelése érdekében, valamint az ilyen támogatás jellege.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció**

A javaslat a széles körű konzultációs folyamat során gyűjtött információkon alapul⁶³. Ez az alábbiakat foglalta magában:

- az új kezdeményezéssel kapcsolatos, 14 hetes nyilvános konzultáció, amely 2021. június 24-től szeptember 30-ig tart;
- az iskolák főigazgatóinak ülésein folytatott megbeszélések;

⁶² Európai Bizottság, Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság (2019), Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council Recommendation on policies to reduce early school leave: final report* (A korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról szóló 2011-es tanácsi ajánlás végrehajtásának értékelése: zárójelentés), Kiadóhivatal.

⁶³ A bizottsági szolgálati munkadokumentumhoz rövid összefoglaló jelentést csatoltak; a teljes összefoglaló jelentés a következő internetcímen érhető el: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13019-Utak-az-iskolai-sikerhez-az-alapveto-keszsegek-gyengesege-es-a-korai-iskolaelhagyas-elleni-kuzdelem_hu

- 2021 májusa és szeptembere között a minisztériumok és az érdekelt felek szervezetei (köztük a tanárok és oktatók, a tanulók, a szülők és az ifjúság, a szociális partnerek és a különböző érdekelt feleket képviselő nem kormányzati szervezetek képviselői), valamint a terület szakértői részvételével megrendezett online workshopok sorozata.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

A javaslat az alábbiakon alapul:

- az Oktatás és képzés 2020 szakpolitikai együttműködés stratégiai keretrendszerének végrehajtásából levont tanulságok (munkacsoportok jelentései, az európai iskolai eszköztár révén összegyűjtött és megosztott gyakorlatok stb.),
- a korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról szóló 2011. évi tanácsi ajánlás végrehajtásának független értékelése (lásd fent),
- a következőkről szóló, meglévő és a közelmúltban megrendelt jelentések és tanulmányok széles köre: a Covid19-válság várható hatása a tanulmányi eredményekre, az oktatás méltányosságára, az inkluzív rendszerekre, az iskolai bántalmazásra, a szociális és érzelmi oktatásra, az iskolai jóllétre, a szülők bevonására, az iskolai élet minőségére, a sikeres PISA-történeteket magyarázó szakpolitikai reformokra stb.,
- a jobb tanulmányi eredmények előmozdításával, az alulteljesítéssel és a korai iskolaelhagyással szembeni küzdelemmel, valamint az iskolai jóllét támogatásával kapcsolatos Erasmus+ projektek feltérképezése,
- tudományos dolgozók és más külső szakértők szakértelme, akik az oktatás és képzés társadalmi dimenziójával foglalkozó szakértők hálózatán (NESET)⁶⁴ és az európai iskolai eszköztár szerkesztőbizottságán keresztül tényeken alapuló tudással és tanácsadással működtek közre,
- az OECD, az UNESCO és az Európa Tanács jelentéseinek és tanulmányainak, valamint az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja, a Cedefop és az Eurydice munkájának elemzése.

Ezekről a javaslatot kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum szolgál információkkal.

- **Hatásvizsgálat**

Tekintve a tevékenységek tagállami kezdeményezéseket kiegészítő megközelítését, a javasolt tevékenységek önkéntes jellegét, valamint a várt hatásaik körét, nem került sor hatásvizsgálat elvégzésére. A javaslat kidolgozásához korábbi tanulmányok⁶⁵, a tagállamokkal folytatott konzultációk, valamint a nyilvános konzultáció is szolgáltatott információkat.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

Tárgytalan.

- **Alapjogok**

Ez a tanácsi ajánlásra irányuló javaslat összhangban van az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert alapvető jogokkal és elvekkkel, nevezetesen a személyes adatok védelméhez

⁶⁴ <https://nesetweb.eu/en/>

⁶⁵ A teljes hivatkozás megtalálható a bizottsági szolgálati munkadokumentumban.

való, a 8. cikkben megállapított joggal, a tudományos élet 13. cikkben rögzített szabadságával, a 14. cikkben meghatározott oktatáshoz való joggal, valamint a 21. cikkben meghatározott megkülönböztetésmentességhez való joggal.

Az intézkedések végrehajtására a személyes adatok védelmére vonatkozó uniós jogszabályoknak, különösen a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek⁶⁶ (általános adatvédelmi rendelet, GDPR) megfelelően kerül sor.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Ez a kezdeményezés nem igényel további forrást az EU költségvetéséből.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A végrehajtás támogatása érdekében a Bizottság javasolja, hogy a tagállamokkal együttműködve dolgozzanak ki egymástól való tanulási tevékenységeket és a bevált gyakorlatok azonosítását, valamint kutatást, útmutatókat, kézikönyveket és egyéb, tényeken alapuló konkrét eredményeket. A Bizottság azt tervezi, hogy az új Európai Iskolai Oktatási Platformon belül továbbfejleszti az európai iskolai eszköztárat a kutatási eredmények, a sikeres példák és egyéb releváns források ismertetése céljából.

A Bizottságnak az a szándéka, hogy jelentést nyújt be arról, miként használták fel a Tanács ajánlását az oktatás és a képzés terén folytatott, az európai oktatási térség megvalósítását és egyéb célokat szolgáló európai együttműködés stratégiai keretrendszerével összefüggésben.

- **Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetén)**

Tárgytalan.

- **A tanácsi ajánlásra irányuló javaslat és a bizottsági szolgálati munkadokumentum vázlatos ismertetése**

A 2011. évi tanácsi ajánlás tapasztalataira építve a javasolt tanácsi ajánlás ötvözi az újdonságot a folytonossággal, új megoldásokat kínálva, valamint kibővítve és naprakésszé téve a hatályon kívül helyezett szöveg egyes elemeit.

A 2011. évi ajánlással összhangban a javaslat hangsúlyozza, hogy össze kell kapcsolni a megelőzési, a beavatkozási és a kompenzációs intézkedéseket. Ugyanakkor nagyobb hangsúlyt helyez a megelőző intézkedésekre, és elismeri, hogy a különböző igények/közönségek különböző típusú fellépéseket igényelnek. Olyan szempontokat foglal magában, amelyekkel a 2011-es szöveg nem (vagy nem kellő mértékben) foglalkozott, mint például az iskolairányítás és a minőségbiztosítási mechanizmusok; az egész iskolára kiterjedő, közösségi megközelítés, valamint az iskolákon belüli és azok körüli együttműködés és partnerség koncepciója; a jóllét, a szociális és érzelmi tanulás biztosításának kulcsszerepe; valamint biztonságosabb, egészségesebb és támogatóbb tanulási környezetek.

⁶⁶ HL L 119., 2016.5.4., 1. o.

Olyan iránymutatást és intézkedéseket javasol, amelyeket a tagállamok követhetnek az európai fiatalok jobb tanulmányi eredményeinek előmozdítása érdekében, valamint rögzíti az Európai Bizottság kötelezettségvállalását, hogy támogatja és kiegészíti a tagállami intézkedéseket ezen a területen.

A közleményt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum ismerteti a konzultációs szakaszban összegyűjtött kutatási bizonyítékokat, az érdekelt felek véleményét és tapasztalatait, valamint példákat mutat be a javasolt tanácsi ajánlásban támogatott szakpolitikát alátámasztó meglévő szakpolitikákra és projektekre.

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA

az „Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezésről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 165. cikkének (4) bekezdésére és 166. cikkének (4) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) A szociális jogok európai pillére⁶⁷ első és tizenegyedik alapelvében hangsúlyozza annak fontosságát, hogy fiatal kortól kezdve mindenki számára biztosítani kell a minőségi és inkluzív oktatást. Ezen elvek eredményes megvalósítása nagyban függ a tagállamok eltökéltségétől és intézkedéseitől. A nemzeti intézkedéseket uniós szintű intézkedések egészíthetik ki, és a Bizottság a szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési tervben⁶⁸ ismertette, hogy mivel járul hozzá a nemzeti intézkedésekhez.
- (2) 2020. szeptember 30-án az Európai Bizottság közleményt fogadott el az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósításáról⁶⁹, amelynek hat dimenziója közül az egyik az inkluzivitás. 2021. február 18-án a Tanács állásfoglalást fogadott el az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030)⁷⁰.
- (3) Az Európai Unió helyzetéről szóló 2021. évi beszédében az Európai Bizottság elnöke azt javasolta, hogy 2022 legyen az ifjúság európai éve, hogy a fiatalok több lehetőséget kapjanak Európa jövőjének alakítására és hogy bevonják őket az életüket érintő döntésekbe.
- (4) Az Európa jövőjéről szóló konferencia zárójelentésében a polgárok arra kéri az Uniót, hogy 2025-ig hozzon létre egy olyan befogadó európai oktatási térséget, amelyen belül minden polgár – beleértve a vidéki és a távoli területeken élőket is – egyenlő hozzáféréssel rendelkezik a minőségi oktatáshoz és az egész életen át tartó tanuláshoz⁷¹. A 2020. évi bizottsági közlemény a befogadást és a nemek közötti egyenlőséget az európai oktatási térség kulcsfontosságú dimenziójaként határozza meg, amelyet 2025-ig kell megvalósítani, és felszólít a tanulmányi eredmények és a társadalmi-gazdasági státusz függetlenítésére. A Bizottság egyetértett abban, hogy az

⁶⁷ COM(2017) 250.

⁶⁸ COM(2021) 102.

⁶⁹ COM(2020) 625 final.

⁷⁰ HL C 66., 2021.2.26., 1. o.

⁷¹ *Konferencia Európa jövőjéről – Jelentés a konferencia végeredményéről*, 2022. május, 46. javaslat (88. o.).

olvasás, a matematika és a természettudományok terén gyengén teljesítő 15 évesek aránya 2030-ra legfeljebb 15 % lehet, és elkötelezte magát amellett, hogy a korai iskolaelhagyók arányát pedig 9 % alá csökkentse.

- (5) Bár a korai iskolaelhagyók aránya uniós szinten jelentősen javult, hiszen a 2010–2021 közötti időszakban 3,9 százalékponttal csökkent, sok tanuló továbbra is idő előtt elhagyja az oktatást. A korai iskolaelhagyók aránya 2021-ben uniós átlagban 9,7 % volt, ami éppen elmarad az Oktatás és képzés 2020 uniós szinten 2020-ra kitűzött 10 %-os céljától. Az EU-ban még mindig több mint 3,2 millió (18–24 év közötti) fiatal hagyja el végzettség nélkül az iskolát, megfosztva ezáltal a sikeres szakmai karrier esélyétől. Továbbra is jelentős különbségek vannak az országok között és az országokon belül, és az egyes csoportok között továbbra is fennállnak az egyenlőtlenségek (pl. a migránsok, a fiatal férfiak, az etnikai kisebbségek, például aromák, a vidéki és távoli területeken élő fiatalok kevésbé jól teljesítenek).
- (6) Az OECD 2018. évi nemzetközi tanulói teljesítménymérésének (PISA) eredményei azt mutatják, hogy a 2009–2018 közötti időszakban csökkent az alapkészségek terén gyengén teljesítők száma. Ma még mindig minden ötödik 15 éves európai fiatal nem rendelkezik megfelelő olvasási, matematikai vagy természettudományos kompetenciákkal. A 2018. évi nemzetközi számítástechnikai és információs műveltségi vizsgálat (ICILS) eredményei szintén azt mutatják, hogy az EU-ban élő fiatalok egyötöde nem rendelkezik alapvető digitális készségekkel, ugyanakkor súlyos teljesítménybeli különbségeket is feltár a társadalmi-gazdasági státusz tekintetében, ami a digitális szakadék elmélyülésének kockázatát vonja maga után⁷².
- (7) Az adatok megerősítik, hogy a társadalmi-gazdasági háttér a tanulmányi eredmények előrejelzésének legerősebb meghatározója. A hátrányos helyzetű tanulók a legtöbb uniós országban felülreprezentáltak azok között, akik felső középfokú végzettség nélkül hagyják el az oktatási és képzési rendszert. A 2018. évi PISA-felmérésből kiderült, hogy a szövegértés terén alulteljesítők aránya a legtöbb uniós országban sokkal – néhány uniós országban több mint 40 százalékponttal – nagyobb a gazdasági, társadalmi és kulturális státuszhoz kapcsolódó index (ESCS) alsó negyedében, mint az ESCS felső negyedében. A szakirodalom megerősíti, hogy a rossz társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező tanulók általában nehezebben fejlesztik tudományos és nyelvi készségeiket. Gyakrabban mutatnak tanulással kapcsolatos viselkedészavarokat, alacsonyabb a tanulási motivációjuk, korábban hagyják el az oktatási és képzési rendszert, valamint alacsonyabb képesítésekkel és a társadalomban való teljes körű részvételhez elégtelen kompetenciákkal teszik azt.
- (8) Az elmúlt években a tagállamok számos harmadik országbeli, iskoláskorú migránst (köztük menekülteket⁷³) integráltak oktatási rendszerükbe. További kihívások merülnek fel az ukrajnai háború elől menekülő személyekkel kapcsolatban, akiknek nagy része iskoláskorú gyermek, akik célzott tanulási támogatást (többek között a tanítási nyelv elsajátítását) és pszichoszociális támogatást igényelnek.
- (9) A 2015-ös és 2018-as PISA-felmérés arra is rávilágított, hogy a tanulók körében egyre csökken az iskolához való kötődés, valamint hogy széles körben elterjedt és egyre

⁷² Bár a digitális készségeket az alapkészségek közé kell sorolni, az „Utak az iskolai sikerhez” kezdeményezés nem foglalkozik velük kifejezetten, mivel azok más kezdeményezések, például a digitális oktatási cselekvési terv középpontjában állnak.

⁷³ A „menekült” kifejezést e szöveg tágabb politikai értelemben használja, nem pedig a Genfi Egyezményben és az uniós menekültügyi vívmányokban meghatározottak szerint.

gyakoribb a megfélemlítés/internetes zaklatás. A kutatások kiemelik az érzelmi, szociális és testi jóllét fontosságát az iskolában, amely növeli annak az esélyét, hogy a gyermekek és a fiatalok sikeresek legyenek az iskolában és az életben. Megerősíti, hogy a mentális egészséggel kapcsolatos problémák, valamint az erőszak és a bántalmazás, a rasszizmus, az idegengyűlölet és az intolerancia egyéb formái pusztító hatással vannak a gyermekek és a fiatalok érzelmi jóllétére és tanulmányi eredményeire. A kutatások azt is mutatják, hogy a hátrányos helyzetű csoportok jobban ki vannak téve a bántalmazás kockázatának, és a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű iskolák tanulói gyengébben iskolai kötődést éreznek, mint tehetősebb társaik.

- (10) A Covid19-világjárvány miatt még fontosabbá vált ezeknek a kihívásoknak a kezelése. Több tanulmány is arra utal, hogy a válság növelheti annak valószínűségét, hogy az iskolából való kimaradás kockázatának kitett tanulók valóban le is morzsolódnak, és általában káros hatással van a tanulók mentális egészségére és jóllétére.
- (11) A Tanács 2011-ben ajánlást fogadott el a korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról⁷⁴. Európai és nemzeti szinten kiterjedt munkára került sor az ajánlás végrehajtása érdekében, különösen a társaktól való tanulás és a bevált gyakorlatok tagállamok közötti cseréje révén, az Oktatás és képzés 2020 szakpolitikai együttműködés⁷⁵ keretében. Az európai iskolai eszköztáron⁷⁶ és a Cedefop korai iskolaelhagyás kezelésére szolgáló szakképzési eszköztárán keresztül számos erőforrás, sikeres intézkedési példa és forrásanyag érhető el az interneten. Az ajánlás végrehajtásának 2019-ben közzétett független értékelése⁷⁷ egyértelműen jelzi, hogy ez a tanácsi ajánlás és az azt kísérő uniós szakpolitikai eszközök ösztönözték az oktatási intézményeken belüli és a szakpolitikai átalakulásokat, és hozzájárultak a korai iskolaelhagyás csökkentéséhez. Emellett kiemeli azokat a területeket is, ahol további munkára van szükség.
- (12) Az Erasmus+ program számos olyan transznacionális projektet támogatott különböző oktatási ágazatokban, amelyek célja a befogadás, az alulteljesítés és a korai iskolaelhagyás kezelése. A 2021–2027-es időszakban a befogadás az Erasmus+ egyik átfogó prioritása. A program konkrét szakpolitikai prioritást is tartalmaz a tanulási hátrányok, az oktatásban és a képzésben megjelenő korai iskolaelhagyás és az alapkészségek terén tapasztalható alacsony jártasság kezelésére, lehetővé téve az érdekelt felek számára, hogy szakpolitikai ajánlásokat hajtsanak végre az Erasmus+ keretében nyújtott finanszírozásban.
- (13) A 2014–2020-as európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) jelentős beruházásokat mozgósítottak az oktatásban és képzésben megjelenő korai iskolaelhagyás kezelése érdekében, és számos nagyszabású projektet támogattak a 2011. évi tanácsi ajánlással összhangban. Az Európai Szociális Alap+ különböző kihívásokkal szembesülő egyéneket, régiókat és tagállamokat támogat, kezdve a

⁷⁴ HL C 191., 2011.7.1., I. o.

⁷⁵ Lásd: <https://education.ec.europa.eu/hu/education-levels/school-education/school-education-initiatives/early-school-leaving>

⁷⁶ <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/toolkitsforschools.htm>

⁷⁷ Európai Bizottság, Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság (2019), Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council Recommendation on policies to reduce early school leave: final report* (A korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról szóló 2011-es tanácsi ajánlás végrehajtásának értékelése: zárójelentés), Kiadóhivatal.

Covid19-világjárványból való kilábalástól a foglalkoztatással, a társadalmi befogadással, az oktatással és az éghajlatváltozással kapcsolatos uniós célok eléréséig. Az esb-alapok és a 2021–2027-es kohéziós politikai alapok keretében végrehajtott programozási beavatkozások felhasználásáról többek között az európai szemeszter keretében kiadott országspecifikus ajánlások adnak tájékoztatást.

- (14) A technikai támogatási eszköz lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy kérésre támogatást kapjanak különböző területeken végrehajtott, testreszabott reformokhoz, mint például a gyermekek tanulmányi eredményeinek javítása, a kisgyermekkorai nevelés és gondozás javítása, az oktatásban és képzésben megjelenő korai iskolaelhagyás kezelésére és megelőzésére vonatkozó nemzeti stratégiák és cselekvési tervek kidolgozása, a tanárok toborzását és szakmai fejlődését támogató eszközök kifejlesztése, vagy a tantervi reform előkészítése és végrehajtása. A technikai támogatási eszközt és annak elődjét, a strukturálisreform-támogató programot több tagállam is felhasználta a korai iskolaelhagyás megelőzését célzó reformok támogatására, különös tekintettel a kiszolgáltatott helyzetű gyermekekre.
- (15) A gyermekeknek és a serdülőknek kiegyensúlyozott kognitív, szociális és érzelmi kompetenciákra van szükségük ahhoz, hogy pozitív eredményeket érjenek el az iskolában és az életben. Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló tanácsi ajánlás⁷⁸ meghatározza a személyes, szociális és a tanulás elsajátítására vonatkozó kompetenciát. Ez magában foglalja a bizonytalan és bonyolult helyzetek kezelésére, a tanulás elsajátítására, a személyes fizikai és érzelmi jóllétről való gondoskodásra, a fizikai és mentális egészség megőrzésére, az együttműködő és pozitív kapcsolatok kialakítására, az egészségtudatos, jövőorientált életvezetésre, valamint a konfliktusok inkluzív és támogató módon történő kezelésére való képességet is.
- (16) A jövő európai tanáraitól és oktatóitól szóló tanácsi következtetések⁷⁹ elismerik, hogy a tanárok, az oktatók és az iskolavezetők az oktatás és képzés esetében nélkülözhetetlen hajtóerőt képviselnek, és hangsúlyozzák, hogy tovább kell fejleszteni és naprakésszé kell tenni kompetenciáikat. Az európai oktatási térségről szóló közlemény és a Tanács állásfoglalása elismerte a tanárok és oktatók kritikus szerepét.
- (17) A magas színvonalú kisgyermekkorai nevelési és gondozási rendszerekről szóló tanácsi ajánlás⁸⁰ hangsúlyozza, hogy a minőségi kisgyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés minden gyermek számára hozzájárul a gyermekek egészséges fejlődéséhez és oktatási sikeréhez, segít a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésében, és mérsékli a kompetenciabeli különbségeket a különböző társadalmi-gazdasági háttérű gyermekek között.
- (18) A magas színvonalú és inkluzív alap- és középfokú oktatást előmozdító vegyes tanulásról szóló tanácsi ajánlás⁸¹ támogatja a vegyes tanulási megközelítéseket, ötvözve az iskolai helyszíneket és a távoktatási környezeteket, valamint a digitális és nem digitális tanulási eszközöket azzal a céllal, hogy reziliensebb és befogadóbb oktatási és képzési rendszereket építsenek ki. Az ilyen gyakorlatok diverzifikált megközelítéseket és eszközöket tesznek lehetővé, hogy jobban támogassák a sajátos

⁷⁸ HL C 189., 2018.6.4., 1. o.

⁷⁹ HL C 193., 2020.6.9., 11. o.

⁸⁰ HL C 189., 2019.6.5., 4. o.

⁸¹ COM(2021) 455 final.

igényű vagy hátrányos helyzetű csoportokból származó tanulókat, és fokozzák tanulási motivációjukat.

- (19) Az európai készségfejlesztési program⁸² a Covid19-világjárvány tanulságaiból kiindulva erősíteni kívánja a fenntartható versenyképességet és a válságokkal szembeni rezilienciát, ezért olyan intézkedéseket határoz meg, amelyek segítik az egyéneket és a vállalkozásokat készségeik gyarapításában és fejlesztésében. A fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát célzó szakképzésről szóló tanácsi ajánlás⁸³ a szakképzésre vonatkozó megújított uniós szakpolitikai jövőképet javasol, amely kulcsszerepet játszik a korai iskolaelhagyás megelőzésében és az ellene való küzdelemben, valamint az esélyegyenlőség előmozdításában.
- (20) A digitális oktatási cselekvési terv⁸⁴ intézkedéseket határoz meg a digitális transzformációhoz szükséges digitális készségek és kompetenciák fejlesztésére annak biztosítása érdekében, hogy egyetlen tanuló se maradjon le, és hogy a végzett hallgatók rendelkezzenek a munkaerőpiacon szükséges kompetenciákkal. A tanárok és az oktatási személyzet számára a digitális jártasság előmozdítása és a dezinformáció elleni küzdelem érdekében közös iránymutatások kidolgozását, a digitális kompetencia uniós referenciakeretének aktualizálását, valamint a digitális készségek oktatásban és képzésben való elsajátításának javításáról szóló tanácsi ajánlásra irányuló tervezett javaslatot irányoz elő. A cselekvési terv a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (STEM) terén is ösztönzi a nemek közötti szakadék megszüntetését.
- (21) Az európai gyermekgarancia létrehozásáról szóló tanácsi ajánlás felkéri a tagállamokat, hogy garantálják a rászoruló (azaz a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett, különösen a roma háttérrel rendelkező) gyermekek számára az oktatáshoz és iskolai tevékenységekhez való hatékony és ingyenes hozzáférést. Az EU gyermekjogi stratégiája inkluzív és minőségi oktatás kiépítésére szólít fel. A jobb internet a gyermekeknek új uniós stratégia olyan digitális környezet kialakítására szólít fel, amelyben a gyermekek védelmet, felkészültséget és tiszteletet élveznek, és kiemeli, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekeknek egyenlő esélyekkel kell rendelkezniük a digitális évtized kínálta lehetőségek kiaknázására.
- (22) A 2020-ban és 2021-ben elfogadott uniós esélyegyenlőségi stratégiák és befogadási szakpolitikai keretek új generációja⁸⁵ nagy hangsúlyt fektetett a méltányosság és a befogadás előmozdítására, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemre az oktatásban, célzottan támogatva a leghátrányosabb helyzetűeket és a hátrányos megkülönböztetést elszenvedőket.

⁸² COM(2020) 274 final.

⁸³ HL C 417., 2020.12.2., 1. o.

⁸⁴ COM(2020) 624 final.

⁸⁵ A 2020–2025 közötti időszakra szóló uniós nemi esélyegyenlőségi stratégia (2020); a 2020–2025-ös időszakra vonatkozó, rasszizmus elleni cselekvési terv (2020); a 2020–2030-as időszakra szóló, a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keret (2020) és a kapcsolódó tanácsi ajánlás (2021); az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló 2020–2025-ös stratégia (2020); az integrációról és a befogadásról szóló uniós cselekvési terv, 2021–2027 (2021); a fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló, 2021–2030 közötti stratégia (2021); az antiszemitizmus elleni küzdelemre és a zsidó élet előmozdítására irányuló uniós stratégia (2021).

- (23) Az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” című tanácsi ajánlás⁸⁶ a fiatalok oktatásba és képzésbe való visszatérésének megkönnyítését javasolja a továbbképzési ajánlatok diverzifikálásával, biztosítva adott esetben a nem formális és az informális tanulás érvényesítését. Emellett az ALMA⁸⁷ (Aim, Learn, Master, Achieve – tűzz célt magad elé, tanulj, fejleszd készségeidet, érvényesülj) kezdeményezés segít abban, hogy a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő, 18 és 30 év közötti hátrányos helyzetű fiatalok (NEET-fiatalok) saját országuk munkaerőpiacán helyezkedhessenek el azáltal, hogy az oktatáshoz, szakképzéshez vagy munkavállaláshoz nyújtott támogatást egy másik uniós tagállamban történő szakmai gyakorlattal kombinálják készségeik, tudásuk és tapasztalatuk javítása érdekében.
- (24) A 2011. évi tanácsi ajánlás végrehajtásából levont tanulságok, a kutatásból és az érdekelt felekkel folytatott konzultációkból szerzett új tapasztalatok szélesebb körű, inkluzívabb és szisztematikusabb megközelítést tesznek szükségessé az iskolai siker tekintetében, amely egyidejűleg kezeli az alapkészségekre és a korai iskolaelhagyásra vonatkozó uniós szintű célkitűzést, és teljes mértékben beépíti a jólléti dimenziót. Egy ilyen megközelítésnek biztosítania kell az oktatásban és az életben való boldoguláshoz szükséges kompetenciák fejlesztését, és érdemi tanulási tapasztalathoz, szerepvállaláshoz, a közösségben való szélesebb körű részvételhez és a stabil felnőttkorba való átmenetnek kell vezetnie.
- (25) Az oktatásnak és képzésnek EU-szerte szisztematikusán foglalkoznia kell az alulteljesítés és a korai iskolaelhagyás csökkentésére, valamint az iskolai siker előmozdítására irányuló célkitűzéssel. Rendszerszinten a gyermekek, a fiatalok és családjaik összehangolt támogatása érdekében szükség van a szakpolitikai intézkedések következetességére, az egyéb releváns szakpolitikai területekkel (mint például az egészségügy, a szociális szolgáltatások, a foglalkoztatás, a lakhatás, az igazságszolgáltatás, a migráció és az integráció) való koordinációra, valamint a különböző szereplők közötti hatékony együttműködésre minden szinten (nemzeti, regionális, helyi, iskolai). Ezzel párhuzamosan iskolai szinten támogatni kell az egész iskolára kiterjedő, közösségi megközelítéseket, valamennyi tevékenységi területre kiterjedően (oktatás és tanulás, tervezés és irányítás, stb.), és valamennyi kulcsfontosságú szereplőt bevonva: a tanulókat, az iskolavezetőket, az oktató és nem oktató személyzetet, a szülőket és a családokat, valamint a helyi és a szélesebb közösségeket⁸⁸.
- (26) Ez a tanácsi ajánlás teljes mértékben tiszteletben tartja a szubszidiaritás és az arányosság elvét.

A KÖVETKEZŐKET AJÁNlja A TAGÁLLAMOKNAK:

1. A mellékletben foglalt szakpolitikai keretben javasoltaknak megfelelően 2025-ig dolgozzanak ki az oktatási és képzési rendszerük struktúrájának megfelelő szinten egy az **iskolai sikerre irányuló integrált és átfogó stratégiát** vagy erősítsék tovább azt, a tanulmányi eredményeknek a társadalmi-gazdasági helyzettől való függetlenítése, a befogadásnak az oktatásban történő előmozdítása (többek között az oktatásban tapasztalható szegregáció kezelése révén), valamint az oktatásban és

⁸⁶ HL C 372., 2020.11.4., 1. o.

⁸⁷ Lásd: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1549&langId=hu>

⁸⁸ Lásd a csatolt bizottsági szolgálati munkadokumentum szerinti fogalommeghatározást.

képzésben megjelenő korai iskolaelhagyás és az alapkészségek terén mutatkozó alulteljesítés további csökkentése érdekében. Különös figyelmet kell fordítani az iskolai jóllétre mint az iskolai siker kulcsfontosságú elemére. Ennek a stratégiának **megelőzési, beavatkozási és kompenzációs** intézkedéseket kell tartalmaznia (beleértve az ifjúsági garancia részeként kínált intézkedéseket is), **tényeken kell alapulnia**, és **az egyetemes intézkedéseket célzott és/vagy egyénre szabott rendelkezésekkel kell ötvöznie** azon tanulók számára, akik további figyelmet és támogatást igényelnek inkluzív környezetben (például társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű tanulók, a migráns – beleértve a menekült – vagy roma háttérrel rendelkező tanulók, a látható és láthatatlan fogyatékkal élő tanulók, a sajátos nevelési igényű vagy mentális egészségi problémákkal küzdő tanulók). Egy ilyen stratégiának a különböző szakpolitikai területeket, irányítási szinteket és iskolázottsági szinteket képviselő szereplők közötti strukturált **együttműködésen** is kell alapulnia, megfelelő **finanszírozásban** kell részesülnie, és egyértelmű **végrehajtási és értékelési** tervnek kell kísérnie.

2. Fejlesszék tovább és erősítsék meg a nemzeti, regionális és helyi szintű **adatgyűjtési és nyomonkövetési rendszereket**, amelyek lehetővé teszik a tanulókra, valamint a tanulási eredményeket befolyásoló tényezőkre – különösen a társadalmi-gazdasági háttérre – vonatkozó mennyiségi és minőségi információk szisztematikus gyűjtését. Ezeknek a rendszereknek összhangban kell lenniük a személyes adatok védelmével és a nemzeti jogszabályokkal. Biztosítaniuk kell, hogy a különböző szakpolitikai szinteken a szempontok széles körére vonatkozó, lebontott adatok és információk álljanak rendelkezésre, és azokat felhasználják a megelőzéshez és a korai beavatkozáshoz, az elemzéshez és a szakpolitikák kialakításához, az irányításhoz, a nyomon követéshez és a fenti stratégiák értékeléséhez.
3. Egy integrált és átfogó stratégia keretében kombinálják a mellékletben foglalt szakpolitikai keretben meghatározott megelőzési, beavatkozási és kompenzációs intézkedéseket a következők támogatása érdekében:
 - 3.1. a **tanulók**, olyan különböző intézkedések szisztematikus ötvözésével, amelyek a tanulók érdekeit és szükségleteit helyezik a középpontba;
 - 3.2. az **iskolavezetők, tanárok, oktatók és egyéb alkalmazottak**, gondoskodva arról, hogy rendelkezzenek a kirekesztés, az alulteljesítés és a korai iskolaelhagyás kockázatának kitett tanulókkal való hatékony munkához szükséges ismeretekkel, készségekkel és kompetenciákkal, valamint idővel, térrel és megfelelő támogatással;
 - 3.3. az **iskolák**, az iskolai siker „egész iskolára kiterjedő, közösségi megközelítésének” kialakításában, amelyben az iskolai közösség valamennyi tagja (iskolavezetők, tanárok, oktatók és egyéb oktatási személyzet, tanulók, szülők és családok, valamint a helyi közösség), valamint a külső érdekelt felek aktívan és együttműködésen alapuló módon vesznek részt annak érdekében, hogy valamennyi tanuló számára előmozdítsák az oktatás sikerét;
 - 3.4. **rendszerszintű** intézkedések az oktatás és képzés terén a méltányosság és a befogadás, valamint valamennyi tanuló oktatási sikerének javítása érdekében, többek között azoknak a struktúráknak és mechanizmusoknak a kezelése révén, amelyek különösen káros hatással lehetnek a hátrányosabb helyzetű csoportokhoz tartozó tanulókra.
4. Optimalizálják a nemzeti és uniós **források** felhasználását az infrastruktúrába, a képzésbe, az eszközökbe és az oktatásba való beruházásokhoz az oktatás területén a

befogadás, az egyenlőség és a jóllét növelése érdekében, ideértve az uniós források – különösen az Erasmus+, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, az Európai Szociális Alap+, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, a Digitális Európa program, a Horizont Európa, a technikai támogatási eszköz, a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap stb. – és szakértelem kihasználását a reformokhoz és az infrastruktúrába, az eszközökbe, a pedagógiába és az egészséges tanulási környezetek létrehozásába történő beruházásokhoz, valamint gondoskodjanak arról, hogy az alapok felhasználása összhangban legyen az átfogó stratégiával.

5. Számoljanak be stratégiájukról, a meghozott intézkedésekről, a vonatkozó nyomonkövetési és értékelési intézkedésekről, valamint az európai oktatási térség és az európai szemeszter jelentéstételi szabályai keretében elkülönített költségvetésről.

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, HOGY:

1. Támogassa a tanácsi ajánlás, valamint a kapcsolódó kezdeményezések – például az európai gyermekgarancia – végrehajtását a tagállamok és valamennyi érdekelt fél közötti, a mindenki számára elérhető oktatási sikerről szóló kölcsönös tanulás és tapasztalatcsere az alábbiak révén történő megkönnyítése révén:
 - 1.1. az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túl folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszer (2021–2030), ahol a korai iskolaelhagyás csökkentése, az alapkészségek terén való jártasság növelése, valamint a tanulók, tanárok és oktatók jóllétének előmozdítása kiemelt területek;
 - 1.2. az alulteljesítés kockázatának kitett csoportok tanulási környezetének támogatásával és az iskolai jóllét támogatásával foglalkozó szakértői csoport tevékenységének kialakítása és előmozdítása, amely a támogató és egészséges tanulási környezetek fejlesztésével, a mentális egészség, az egészséges életmód, valamint a testi és érzelmi jóllét előmozdításával (többek között a poszttraumás stressz kezelésével) kapcsolatos bevált gyakorlatok azonosításával, az iskolai bántalmazás és erőszak megelőzésével, a sikeres iskolai gyakorlatok hatékony alkalmazására vonatkozó javaslatokkal, valamint az uniós és nemzeti szintű figyelemfelhívó tevékenységekre vonatkozó ajánlásokkal foglalkozik;
 - 1.3. a fiatalok aktív bevonása a tanácsi ajánlás végrehajtásába, többek között az európai ifjúsági párbeszéd révén, annak biztosítása érdekében, hogy a fiatalok – köztük a hátrányos helyzetűek – véleményeiket, nézeteiket és szükségleteiket teljes mértékben figyelembe vegyék;
 - 1.4. a sikeres gyakorlatok (ideértve a társaktól való tanulást és a társak általi mentorálást), iránymutatások és gyakorlati eszközök megosztása a nemzeti, regionális és helyi szakpolitikák és gyakorlatok tervezésének, végrehajtásának és értékelésének támogatása érdekében, ideértve a hátrányos helyzetű tanulókat célzó szakpolitikákat és gyakorlatokat is, az uniós online platformok és közösségek oktatási és képzési célú felhasználása révén, ideértve az eTwinninget, az új európai iskolai oktatási platformot (European Platform for School Education), az Erasmus+ öregdiák-programot, a Cedefopnak a korai iskolaelhagyás elleni küzdelemmel foglalkozó nagyköveteit, valamint az EU-ról szóló többnyelvű tananyagokat biztosító tanulócsapatok;
 - 1.5. az uniós alapok – például az Erasmus+, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, az Európai Szociális Alap+, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, a Digitális Európa program, a Horizont Európa, a technikai támogatási eszköz, a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap stb. – keretében az oktatás területén a befogadás, a

méltányosság és a jóllét előmozdítására, támogatására és lehetővé tételére irányuló lehetőségek terjesztése és használatának ösztönzése;

- 1.6. az egész EU-ra kiterjedő kutatás és felmérések támogatása; kutatási hálózatok létrehozásának ösztönzése, valamint a kutatás és a szakpolitika, illetve a kutatás és a szakemberek közötti párbeszéd támogatása;
- 1.7. figyelembe véve a digitális oktatásról és készségekről szóló strukturált párbeszédet, beleértve az abból eredő tanácsi ajánlásokra irányuló javaslatokat is.
2. A tagállamokkal együttműködésben támogassa az oktatási sikerről szóló útmutató anyagok és források kidolgozását és terjesztését valamennyi tanuló számára (beleértve a migránsok integrációját és a nyelvtanulást), többek között „Az inkluzív oktatás előmozdítása és a korai iskolaelhagyás kezelése” című európai iskolai eszköztár, a befogadó oktatás és az állampolgári nevelés terén megvalósított inspiráló gyakorlati példák gyűjteménye, valamint a Cedefop korai iskolaelhagyás kezelésére szolgáló szakképzési eszköztárának továbbfejlesztése és népszerűsítése révén.
3. Mozdítsa elő az oktatásban dolgozók és más érdekelt felek szakmai fejlődési lehetőségeit az alábbiak révén:
 - 3.1. az Erasmus+ keretében megvalósuló csereprogramokból, projektekből és hálózatokból származó bevált gyakorlatok megosztása, többek között az eTwinning online közösségen, az Erasmus+ Teacher Academy-ken és a szakképzési kiválósági központokon keresztül;
 - 3.2. virtuális szabadegyetemek (MOOC) és mikrotanúsítványok rendelkezésre bocsátása tanárok, oktatók, intézményvezetők és a tanárképzésben oktatók számára, melyeknek az új európai iskolai oktatási platform ad otthont, valamint e tanfolyamok széles körű használatának előmozdítása révén.
4. Az európai szemeszter (többek között a felülvizsgált szociális eredménytábla révén) és az európai oktatási térség keretében kövesse nyomon a tanácsi ajánlás végrehajtását, és tegyen jelentést arról.
5. Az európai oktatási térségről szóló jelentések keretében kísérje figyelemmel az uniós szintű célok elérése terén elért eredményeket, és azokról rendszeres időközönként tegyen jelentést; vizsgálja meg, hogy miként lehetne javítani az uniós szintű nyomon követést, különösen a meglévő uniós szintű mutatók értékelése és – adott esetben és szükség esetén – új, különösen a befogadásra és a méltányosságra vonatkozó mutatók előterjesztése révén.
6. A korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról szóló 2011. június 28-i tanácsi ajánlás hatályát veszti. [Ez az ajánlás hatályon kívül helyezi a korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról szóló, 2011. június 28-i tanácsi ajánlást (HL C 191., 2011.7.1.) és annak helyébe lép.]

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*